

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ
ΓΛΩΣΣΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ &
ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

**Μετάφραση κειμένου για την Ενδοοικογενειακή Βία στη
Γαλλία: «Les femmes et les enfants d’abord: les nouvelles
compétences du juge aux affaires familiales en matière de
lutte contre les violences familiales»**

**Text translation about the Domestic Violence in France:
“Les femmes et les enfants d’abord: les nouvelles
compétences du juge aux affaires familiales en matière de
lutte contre les violences familiales”**

Πτυχιακή Εργασία

Στάθη Κωνσταντίνα

Ξ2019015

1^{ος} Επιβλέπων Καθηγητής: ΠΟΛΙΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

2^η Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: ΚΑΡΛΑΦΤΗ - ΜΟΥΡΑΤΙΔΗ
ΦΩΤΕΙΝΗ

Ακαδημαϊκό Έτος 2022 – 2023

Κέρκυρα

03/07/2023

Μετάφραση κειμένου για την Ενδοοικογενειακή Βία στη Γαλλία:
«Les femmes et les enfants d’abord: les nouvelles compétences
du juge aux affaires familiales en matière de lutte contre les
violences familiales»

Text translation about the Domestic Violence in France: “Les
femmes et les enfants d’abord: les nouvelles compétences du juge
aux affaires familiales en matière de lutte contre les violences
familiales”

Πίνακας Περιεχομένων

1. Πρόλογος	3
2. Abstract	3
3. Λέξεις – κλειδιά	3
 1^ο Μέρος:	
Κύριο Σώμα:	
4. Α. Μετάφρασμα	4
5. Β. Πρωτότυπο Κείμενο	12
 2^ο Μέρος:	
6. Σχολιασμός:	
1.1. Εισαγωγή	19
1.2. Ανάλυση του Κειμένου – Πηγή	19
1.3. Μεταφραστικές Προκλήσεις & η Αντιμετώπισή τους	19
1.3.1 Επίπεδο Λέξεων & Προτάσεων	19
1.3.2 Γραμματικό επίπεδο	20
1.3.3 Επίπεδο Συνοχής & Συνεκτικότητας	21
1.4. Αξιολόγηση της Ποιότητας της Μετάφρασης	23
7. Βιβλιογραφία & Ηλεκτρονικές Πηγές	24
8. Παραρτήματα	27

Πρόλογος

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία αποτελεί την προσπάθεια μου να μεταφράσω στα ελληνικά ένα γαλλικό κείμενο, το θέμα του οποίου είναι η Ενδοοικογενειακή Βία στο γαλλικό Οικογενειακό Δίκαιο σήμερα. Η επιλογή του κειμένου βασίστηκε στο ενδιαφέρον μου για τη μετάφραση νομικών κειμένων καθώς και στη φιλοδοξία μου να ειδικευτώ στο συγκεκριμένο τομέα ειδίκευσης. Επομένως, η παρακάτω εργασία περιλαμβάνει το πρωτότυπο γαλλικό κείμενο και το μετάφρασμά μου· ακολουθεί ο σχολιασμός, όπου θα αναλυθούν οι δυσκολίες που συνάντησα κατά την εκπόνηση του έργου αυτού κι ο τρόπος αντιμετώπισής τους, οι βιβλιογραφικές αναφορές, ενώ περιλαμβάνονται και τα παραρτήματα τόσο του κειμένου-πηγή όσο και του κειμένου-στόχου. Εν συντομία, η παρούσα πτυχιακή αναφέρεται κι αφορά όσους ενδιαφέρονται για το Γαλλικό Δίκαιο, κι ειδικότερα το γαλλικό Οικογενειακό Δίκαιο.

Abstract

This specific diploma thesis is the result of my attempts to translate in Greek a French text; whose main subject is the Domestic Violence in the French Family Law. My interest for the translation of legal texts as well as my aspirations to specialize in that specific field of expertise were the reasons behind my choice for this text. Consequently, this paper includes the original French text, my translation; while it also contains a commentary, where the difficulties I confronted during this project's execution and their solutions will be analysed; the references as well as the appendixes from both the source-text and the target-text are also incorporated at the end. Briefly, this diploma thesis is related, and it concerns solely those who are interested in the French Law and more specifically, in the French Family Law.

Λέξεις-κλειδιά:

Ενδοοικογενειακή βία, περιοριστικά μέτρα, Αστικός Κώδικας, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, γονική μέριμνα.

Violences familiales ; ordonnance de protection ; Code Civil ; Code de procédure civile ; autorité parentale.

Μετάφρασμα

Οι γυναίκες και τα παιδιά πρώτα: οι καινούριες αρμοδιότητες του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων όσον αφορά τον αγώνα κατά της ενδοοικογενειακής βίας – της Adeline Goutenoire

Ο νόμος 2010-769 της 9^{ης} Ιουλίου 2010, σχετικά με τη βία που ασκείται κατά των γυναικών, τη βία εντός ενός ζευγαριού και τις επιπτώσεις αυτής στα παιδιά, τείνει να καθιερώνει νέους τρόπους προστασίας των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, οι οποίοι μπορούν να εφαρμοστούν σε όλες τις οικογενειακές δομές. Η δημιουργία ενός νέου τίτλου 14 στον Αστικό Κώδικα με τίτλο «Μέτρα για την Προστασία των Θυμάτων Βίας», που τυγχάνει εφαρμογής σε όλα τα ζευγάρια, αποτελεί μια ουσιαστικά συμβολική πρόοδο στη δημιουργία ενός ενιαίου δικαίου του ζευγαριού (1). Ακόμη κι αν οι αναφερόμενες από τον τίτλο του νόμου γυναίκες δεν καλύπτονται ρητώς από τις διατάξεις του κειμένου – ενδέχεται να εφαρμοστεί εξίσου και στους κακοποιημένους άνδρες, οι οποίοι δεν πρέπει να λησμονούνται –, ο νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010 αποτελεί, προφανώς, ένα νόμο προορισμένο κυρίως σε εκείνα τα πολυάριθμα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας, και στα παιδιά τους, τα οποία δεν πρέπει να αρνούμαστε ότι είναι, τουλάχιστον, έμμεσα θύματα. Ο νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010 περιλαμβάνει έναν συγκεκριμένο αριθμό ποινικών διατάξεων για την ενίσχυση του αγώνα κατά της ενδοοικογενειακής βίας προπάντων επιτρέποντας την καταστολή της ψυχολογικής βίας ή καθιστώντας την ιδιότητα του συζύγου, του συντρόφου ή του τέως συζύγου ή συντρόφου ως επιβαρυντικές περιστάσεις ηθικής παρενόχλησης κι απειλών. Προπαντός, ο κατ' οίκον περιορισμός που εφαρμόζεται δυνάμει της τοποθέτησης υπό (κινητή) ηλεκτρονική επιτήρηση, μπορεί εφεξής να διαταχθεί εφόσον το πρόσωπο ανακρίνεται για άσκηση βίας ή απειλών, οι οποίες τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον πέντε (5) ετών, που έχουν διαπραχθεί κατά της συζύγου, συντρόφου, συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης ή κατά των τέκνων του ή των τέκνων της συζύγου, συντρόφου, συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης. Το θύμα της συζυγικής βίας μπορεί εξίσου να επωφεληθεί με το μέτρο της τηλεπροστασίας αν το επιθυμεί [Νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010, άρθρο 6, III (2)]. Αυτό το διατακτικό συνοδεύεται από έναν συγκεκριμένο αριθμό μέτρων του Δικαίου Αλλοδαπών που επιτρέπουν στο θύμα συζυγικής βίας να παραμείνει σε γαλλικό έδαφος ή, κατά περίπτωση, να επιστρέψει εκεί.

Ο νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010 αποσκοπεί, επίσης, στην ενίσχυση του αγώνα κατά των εξαναγκαστικών γάμων καταστέλλοντας ποινικά τις συμπεριφορές οι οποίες αποσκοπούν στον εξαναγκασμό ενός προσώπου σε γάμο. Η βία, ο βασανισμός, η βαρβαρότητα κι η δολοφονία τιμωρούνται αυστηρότερα όταν διαπράττονται «κατά ενός προσώπου για τον εξαναγκασμό αυτού σε γάμο ή τέλεση μιας ένωσης» ή «κατά ενός προσώπου λόγω της άρνησής του να συνάψει γάμο ή να τελέσει μια ένωση». Σε αυτές τις περιπτώσεις, πρέπει να σημειωθεί ότι ο γαλλικός νόμος εφαρμόζεται εφεξής όταν ένα έγκλημα διαπράττεται στο εξωτερικό κατά ενός προσώπου που έχει συνήθη διαμονή στη Γαλλία (Νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010, άρθρο 6, II).

Πέραν της καταστολής της ενδοοικογενειακής βίας, ο πρωτεύων στόχος του νόμου της 9^{ης} Ιουλίου 2010 είναι η προστασία των γυναικών και των τέκνων που είναι θύματα.

Αν ορισμένες ποινικές διατάξεις αποσκοπούν σε αυτή την προστασία, το κύριο μέρος του διατακτικού υπάγεται στο Αστικό Δίκαιο. Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων κατέχει κεντρική θέση στο νέο διατακτικό. Αυτό βασίζεται σε δύο κύριους λόγους: στη διαταγή προστασίας υπέρ του προσώπου που βρίσκεται σε κίνδυνο (Ι) και στην συμπερίληψη της βίας στο πλαίσιο της γονικής μέριμνας (ΙΙ).

I – Η διαταγή προστασίας

Ο νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010 δημιουργεί ένα πρωτότυπο μέτρο. Η διαταγή προστασίας εκδίδεται από τον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων, σκοπός της οποίας είναι η οργάνωση προστασίας του θύματος ενδοοικογενειακής βίας τοποθετώντας το στο μέτρο του δυνατού εκτός κινδύνου. Το πεδίο εφαρμογής του διατακτικού επιτρέπει την ενσωμάτωση όλων των διαπραχθέντων ενδοοικογενειακών βαιοπραγιών ανεξαρτήτως της δομής στην οποία ασκείται (Α). Ο στόχος είναι η ίδρυση μιας απλής κι εύκολα προσβάσιμης διαδικασίας (Β) κι η πρόβλεψη μιας αρκετά ευρείας σειράς μέτρων που θα διευκολύνουν το δικαστήριο να προστατέψει αποτελεσματικά το θύμα (Γ).

A – Το πεδίο εφαρμογής της διαταγής προστασίας

Ζευγάρια και τέως ζευγάρια

Η διαταγή προστασίας των νέων άρθρων 515-9 κι εξής του Αστικού Κώδικα περιλαμβάνει τη διεύρυνση της αίτησης για την έξωση του βίαιου συζύγου από την οικογενειακή κατοικία (*référé-violence*) του τέως άρθρου 220-1 του ίδιου Κώδικα (3) η οποία επέτρεπε σε μια σύζυγο να πετύχει την έξωση του βίαιου συζύγου από τη συζυγική κατοικία (4). Αυτές οι νομοθετικές προβλέψεις είχαν προκαλέσει πολλές κριτικές λόγω της μη εφαρμογής τους στα ανύπαντρα ζευγάρια (5). Αυτές επεκτάθηκαν σε όλα τα ζευγάρια, παντρεμένα ή μη, και μπορούν να εφαρμοστούν επίσης όταν η βία ασκείται από έναν τέως σύζυγο ή τέως σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης ή τέως σύντροφο.

Κίνδυνος.

Η διαταγή προστασίας εκδίδεται στο πλαίσιο βίας εντός ενός ζευγαριού, το ένα από τα μέλη του οποίου ή ένα ή περισσότερα τέκνα κινδυνεύουν. Κατά το άρθρο 515-11 του Αστικού Κώδικα, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων εκδίδει διαταγή προστασίας αν εκτιμά, βάσει των παραγόμενων ενόπιων του στοιχείων, ότι *«υπάρχουν σοβαροί λόγοι που θεωρεί αληθοφανείς, όπως η διάπραξη ισχυριζόμενων βίαιων περιστατικών κι ο κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται το θύμα»*. Η έκδοση διαταγής προστασίας δεν υπόκειται λοιπόν στην ύπαρξη ποινικών διώξεων κατά του αυτουργού. Ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων κατέχει μια ανώτερη διακριτική ευχέρεια για αποφάσεις αν ο κίνδυνος που επικαλείται είναι πραγματικός κι επαρκής.

Εξαναγκαστικός γάμος.

Το άρθρο 515-13 του Αστικού Κώδικα προβλέπει πως η διαταγή προστασίας μπορεί επίσης να εκδοθεί από τον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων στον ενήλικα που απειλεί με εξαναγκαστικό γάμο.

B – Η διαδικασία της διαταγής προστασίας

Προσφυγή στη δικαιοσύνη.

Κατά το άρθρο 515-10 του Αστικού Κώδικα, το πρόσωπο που θεωρεί τον εαυτό του ως θύμα των βίαιων πράξεων του νυν ή τέως συζύγου της μπορεί να ζητήσει από τον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων την έκδοση διαταγής προστασίας. Ο Εισαγγελέας μπορεί ακόμα να ζητήσει την έκδοση διαταγής προστασίας από τον δικαστή οικογενειακών υποθέσεων, με τη συγκατάθεση του προσώπου που κινδυνεύει. Το κείμενο δεν διευκρινίζει τον τρόπο προσφυγής στη δικαιοσύνη. Επί του παρόντος, καμία κανονιστική διάταξη δεν μεσολαβεί για την καταχώρηση στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας μιας ισοδύναμης διάταξης με εκείνης του παλαιού άρθρου 1290 του ίδιου Κώδικα, σύμφωνα με τον οποίο, στο πλαίσιο της *référé-violence*, οι αιτήσεις δεν μπορούσαν να σχηματιστούν παρά μόνο για κλήτευση για τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων. Δεδομένου ότι ο Εισαγγελέας έχει την εξουσία να ζητήσει από το δικαστή οικογενειακών υποθέσεων την έκδοση διαταγής προστασίας και λαμβάνοντας υπόψη τη βούληση του νομοθέτη να θεσπίσει μια εύκολα προσβάσιμη διαδικασία, μπορεί να θεωρηθεί ότι η διαδικασία κλήτευσης δεν πρέπει να απαιτηθεί. Πρέπει να εφαρμοστούν οι διατάξεις του Αστικού Δικαίου που σχετίζονται με *«άλλες διαδικασίες που υπάγονται στη δικαιοδοσία του δικαστηρίου για τις οικογενειακές υποθέσεις»*, οι οποίες περιλαμβάνονται στα άρθρα 1137 κι έπειτα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Το πρώτο άρθρο από αυτά επιτρέπει την προσφυγή στο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων με προσφυγή. Φαίνεται επομένως ότι η αίτηση για την έκδοση διαταγής προστασίας μπορεί να υποβληθεί στο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων με απλή αίτηση.

Δικηγόρος.

Το κείμενο αναφέρει πως το πρόσωπο που ζητά τη διαταγή προστασίας μπορεί να έχει *«συνδρομή, αν παρίσταται ανάγκη»*, που σημαίνει δίχως αμφιβολία ότι η συνδρομή δικηγόρου είναι δυνατή αλλά όχι υποχρεωτική (6) κι, ίσως, πως το πρόσωπο σε κίνδυνο μπορεί να επικουρείται από κάποιον άλλο.

Έκτακτη ανάγκη.

Το άρθρο 515-19 του Αστικού Κώδικα προβλέπει ότι ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να εκδώσει διαταγή προστασίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Αυτή η αναφορά στο επείγον παραπέμπει στην απόφαση κατόπιν συνοπτικής διαδικασίας ή στη διαδικασία έκδοσης της διαταγής επ' αιτήσεως. Κι οι δύο διαδικασίες ωστόσο αποκλείονται· η πρώτη λόγω έλλειψης κλητηρίου θεσπίσματος κι η δεύτερη λόγω της κατ' αντιμωλίαν συζήτησης που πρέπει να οργανωθεί από το δικαστήριο (βλ. κατωτέρω). Η αναφορά στο επείγον θα μπορούσε να σημαίνει απλώς πως ο δικαστής οφείλει να εκδώσει απόφαση το συντομότερο δυνατό. Το άρθρο 515-10, παράγραφος 2, προβλέπει ότι *«από τη στιγμή που παραληφθεί η αίτηση για την έκδοση διαταγής προστασίας, ο δικαστής καλεί, με κάθε κατάλληλο μέτρο, σε ακρόαση, τον ενάγων και τον εναγόμενο, επικουρούμενους, κατά περίπτωση, από δικηγόρο, όπως κι τον Εισαγγελέα»*. Αυτή η διάταξη καταργεί έτσι τη δεκαπενθήμερη προθεσμία που

παρέχεται συνήθως στο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων από το άρθρο 1138 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για την κλήτευση του εναγόμενου.

Ακροάσεις.

Η βαρύτητα των μέτρων που ενδέχεται να ληφθούν στο πλαίσιο της διαταγής προστασίας και της ανάγκης για εδραίωση της πραγματικότητας της ισχυριζόμενης βίας, αιτιολογούν το γεγονός πως ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων καλεί σε ακρόαση και τα δύο μέρη. Μολαταύτα, δεδομένων των συνθηκών, για την αποφυγή του προσώπου που βρίσκεται σε κίνδυνο να έρθει σε αντιπαράθεση με τον αυτουργό των βιαιοπραγιών του οποίου είναι θύμα, οι ακροάσεις μπορούν να διεξαχθούν σε ξεχωριστές (7) αίθουσες συνεδριάσεων (8). Η διαδικασία ωστόσο παραμένει κατ' αντιδικία.

Φύση της απόφασης.

Ο νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010 χαρακτηρίζει ρητά την απόφαση του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων ως διαταγή. Αυτή η δικονομική ιδιότητα αμφισβητείται όμως στο μέτρο που η διαταγή προστασίας δεν είναι ούτε απόφαση κατόπιν συνοπτικής διαδικασίας, λόγω της αντιδικίας που προηγείται, ούτε απόφαση ασφαλιστικών μέτρων χωρίς κλήτευση αντιδίκου, εφόσον αυτοί δεν ζητούνται με κλήτευση, εκτός αν ένα πιθανό – κι επιθυμητό – διαδικαστικό διάταγμα παρέχει περεταίρω διευκρινίσεις. Η διαταγή προστασίας φαίνεται ως εκ τούτου να εισέρχεται περισσότερο στην κατηγορία των προσωρινών αποφάσεων, κι ειδικότερα των αποφάσεων που περιέχουν προσωρινά μέτρα (9)· εάν διατηρηθεί αυτός ο χαρακτηρισμός, η διαταγή προστασίας μπορεί να προσβληθεί με έφεση εντός ενός μηνός.

Γ – Το περιεχόμενο της διαταγής προστασίας.

Ισχύς.

Το άρθρο 515-11 του Αστικού Κώδικα καθορίζει έναν πλήρη κατάλογο μέτρων τον οποίο ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να λάβει στο πλαίσιο της διαταγής προστασίας. Το κείμενο περιλαμβάνει τις νομοθετικές προβλέψεις της τέως *référé-violence* που επέτρεπαν την έξωση του βίαιου συζύγου από την οικογενειακή κατοικία. Έχει πλέον την εξουσία να παρέχει τη χρήση της κατοικίας του ζευγαριού στη σύζυγο, σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης ή σύντροφο, που δεν είναι ο αυτουργός των πράξεων βίας, επιτρέποντας έτσι την έξωση του βίαιου συζύγου (10), και προσδιορίζοντας τους τρόπους κάλυψης των συναφών με αυτή την κατοικία δαπανών. Ο νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010 έχει επεκτείνει τις πιθανότητες που δίνονται στο δικαστή οικογενειακών υποθέσεων για την εξασφάλιση της προστασίας του θύματος. Μπορεί επίσης να απαγορεύσει στο βίαιο σύζυγο να έρθει σε επαφή με συγκεκριμένα άτομα [εκ των οποίων σίγουρα το θύμα (11)] ή να έχει στην κατοχή του όπλο. Μπορεί επίσης να επιτρέψει στο άτομο που επιθυμεί να επωφεληθεί από τη διαταγή προστασίας να αποκρύψει την κατοικία του και να επιλέξει τόπο διαμονής για τους σκοπούς της διαδικασίας – και για όλες εκείνες τις αστικές υποθέσεις στις οποίες αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος – μετά από συνεννόηση με τον δικηγόρο που το επικουρεί ή με τον Εισαγγελέα του Πρωτοδικείου (12). Στο πλαίσιο της διαταγής προστασίας, ο

δικαστής οικογενειακών υποθέσεων οργανώνει επίσης τις σχέσεις μεταξύ τέκνων και γονέων μετά τον «αναγκαστικό» χωρισμό. Αποφασίζει για την άσκηση γονικής μέριμνας και προσδιορίζει την κατανομή των δαπανών σύμφωνα με τους ίδιους κανόνες σε όλα τα ζευγάρια (συνεισφορά στα οικογενειακά βάρη για τους συζύγους, υλική βοήθεια για όσους έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, συνεισφορά για τη συντήρηση των τέκνων για όλα τα ζευγάρια).

Τα μέτρα απαγόρευσης κι η απόκρυψη της κατοικίας του προσώπου που βρίσκεται σε κίνδυνο μπορούν να ληφθούν στο πλαίσιο της διαταγής προστασίας, η οποία εκδίδεται υπέρ του προσώπου που απειλείται με εξαναγκαστικό γάμο. Σε αυτή την περίπτωση, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί επίσης να ζητήσει, κατόπιν αιτήματός του, μια προσωρινή απαγόρευση εξόδου από την επικράτεια του προσώπου που κινδυνεύει· αυτή η τελευταία θα καταχωρηθεί στη γαλλική βάση δεδομένων εγκλημάτων και καταζητούμενων (13) από τον Εισαγγελέα, για να εμποδίσει τη βίαιη απομάκρυνση του θύματος στη χώρα προέλευσής του ώστε υποβληθεί σε εξαναγκαστικό γάμο.

Διάρκεια.

Το άρθρο 515-12 του Αστικού Κώδικα προβλέπει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο της διαταγής προστασίας έχουν τη μέγιστη διάρκεια των τεσσάρων μηνών. Αυτά μπορούν να παραταθούν εάν κατά τη διάρκεια αυτής της προθεσμίας, υποβληθεί αίτηση διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού. Αυτή η τελευταία διάταξη, η οποία αφορά μόνο την υπόθεση των παντρεμένων ζευγαριών, κάνει εμφανές πως η διαταγή προστασίας δεν θα μπορούσε να ισχύει περισσότερο από τέσσερις μήνες, εάν αυτή αφορά ένα ανύπαντρο ζευγάρι, κάτι που είναι δυσάρεστο. Καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος των μέτρων, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί, μετά το πέρας της αντιδικίας, να τα τροποποιήσει με τον έναν τρόπο ή τον άλλο.

Κυρώσεις.

Η παραβίαση ενός μέτρου που λήφθηκε στο πλαίσιο της διαταγής προστασίας αποτελεί αδίκημα το οποίο τιμωρείται με δύο (2) έτη φυλάκισης και με πρόστιμο των 15.000 ευρώ.

II – Συμπερίληψη της βίας στο πλαίσιο της γονικής μέριμνας

Η εγκυρότητα του διατακτικού για τον αγώνα κατά της ενδοοικογενειακής βίας που θεσπίστηκε από το νόμο της 9^{ης} Ιουλίου 2010 αφορά επίσης την παροχή προστασίας στα τέκνα του ζευγαριού. Οι πράξεις βίας που ασκούνται από ένα μέλος του ζευγαριού ή του τέως ζευγαριού, υπό την ευρεία έννοια, – συμπεριλαμβανομένης προπάντων της αρπαγής του τέκνου – μπορούν έτσι να ληφθούν υπόψιν σε διάφορα επίπεδα, στο πλαίσιο των επιμέρους αποφάσεων που σχετίζονται με τη γονική μέριμνα.

Αφαίρεση της γονικής μέριμνας.

Η αφαίρεση της γονικής μέριμνας είναι μέχρι στιγμής ένα μέτρο που ο ποινικός δικαστής μπορεί να λάβει (14) κατά ενός πατέρα ή μιας μητέρας που έχει καταδικαστεί ως αυτουργός, συναντουργός ή συνεργός σε ένα αδίκημα ή ένα έγκλημα που έχει

διαπραχθεί προς το πρόσωπο του τέκνου τους ή από το τέκνο τους. Ο νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010 εισάγει μια νέα περίπτωση αφαίρεσης της γονικής μέριμνας η οποία βασίζεται στην ιδέα ότι το τέκνο είναι έμμεσα θύμα των βιαιοπραγιών που ασκούνται κατά του ενός από τους γονείς του. Εφεξής, εφόσον οι βίαιες πράξεις που διαπράττονται από ένα γονέα προς τον άλλο θεωρούνται αρκετά σοβαρές για να χαρακτηριστούν εγκληματικές, ο αυτουργός ενδέχεται να στερηθεί της γονικής μέριμνας από τον ποινικό δικαστή.

Προσδιορισμός του τρόπου άσκησης της γονικής μέριμνας.

«Η καταπίεση ή οι βίαιες πράξεις, σωματικής ή ψυχολογικής φύσεως, που ασκούνται από τον ένα γονέα στον άλλο», κατά το άρθρο 373-2-11 του Αστικού Κώδικα, θεωρούνται ένα στοιχείο το οποίο ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων οφείλει να λάβει υπόψιν, από την έναρξη ισχύος του νόμου της 9^{ης} Ιουλίου 2010, καθώς αυτός αποφαινεται τους τρόπους άσκησης της γονικής μέριμνας. Αυτή η προσθήκη στον ολοκληρωμένο κατάλογο των κριτηρίων που προσδιορίζουν τους τρόπους άσκησης της γονικής μέριμνας αποκαλύπτει μια έκδηλη βούληση για κατανόηση των βιαιοπραγιών σε ένα μέλος του ζεύγους ως ένα πρόβλημα που επηρεάζει ολόκληρη την οικογένεια κι όχι μόνο το ζευγάρι. Ωστόσο μπορεί να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι οι δικαστές οικογενειακών υποθέσεων δεν ανέμεναν την επίσημη σύσταση από το νομοθέτη για να λάβουν υπόψιν, στην σχετική με τη γονική μέριμνα απόφασή τους, το βίαιο χαρακτήρα του ενός από τους γονείς, ακόμα κι αν αυτή η βία δεν εκδηλωνόταν άμεσα προς τα τέκνα.

Δικαίωμα επίσκεψης.

Ο νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010 έχει ακόμα προβλέψει την περίπτωση στην οποία ένας γονέας έχει ασκήσει πράξεις βίας στη σύζυγό, σύντροφό ή σύντροφό του με σύμφωνο συμβίωσης, θα του ανατίθετο δικαίωμα επίσκεψης και στέγασης σε ό,τι αφορά το παιδί του. Αυτή η περίπτωση δεν αποτελεί μια απλή υπόθεση, ο δικαστής ενδέχεται να θεωρήσει ότι η ασκούμενη κατά της συζύγου βία δεν εξαρτάται της στάσης του γονέα προς το παιδί του. Εν πάσει περιπτώσει, ακόμη κι αν οι πράξεις βίας κατά του άλλου γονέα ληφθούν υπόψιν στον καθορισμό της σχέσης του τέκνου με τον αυτουργό του, αυτές δεν χαρακτηρίζονται σε όλες τις περιπτώσεις ως σοβαρό κίνητρο, πράγμα απαραίτητο για την κατάργηση του δικαιώματος επίσκεψης του γονέα που δεν ασκεί τη γονική μέριμνα ή που, στο πλαίσιο της από κοινού άσκησής της (15), δεν κατοικεί μαζί με το τέκνο (16). Ο γονέας θύμα των βιαιοπραγιών από μέρους του τέως συζύγου, συντρόφου ή συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης μπορεί όμως να υποχρεωθεί να του «δώσει» το παιδί του σε περίπτωση άσκησης του δικαιώματος επίσκεψης από τον τελευταίο. Για την αποφυγή κάθε κινδύνου επανάληψης της βίας, το άρθρο 373-2-41 του Αστικού Κώδικα, στο πλαίσιο άσκησης μονομερώς της γονικής μέριμνας, και το άρθρο 373-2-9, στο πλαίσιο άσκησής της από κοινού, καθορίζουν πως *«εφόσον το απαιτεί το συμφέρον του τέκνου ή εφόσον η άμεση παράδοση του τέκνου στον άλλο γονέα αποτελεί κίνδυνο για έναν από τους δύο, ο δικαστής ρυθμίζει τους τρόπους με τους οποίους αυτή πληροί όλες τις απαραίτητες εγγυήσεις. Μπορεί να καθορίσει την πραγματοποίησή της σε ένα χώρο συνάντησης που αυτός ορίζει ή με την αρωγή ενός έμπιστου τρίτου ή ενός αρμόδιου αντιπροσώπου ενός νομικού προσώπου»*. Ο νόμος

διακρίνει έτσι την έκβαση του δικαιώματος επίσκεψης, που θα μπορούσε να λάβει χώρα σε «ουδέτερο μέρος» υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, και της παράδοσης του τέκνου, στην αρχή του δικαιώματος επίσκεψης. Η παράδοση του τέκνου μπορεί έτσι να περατωθεί σε ουδέτερο μέρος δίχως ωστόσο να διαμεσολαβεί το ίδιο το δικαίωμα επίσκεψης. Ο στόχος είναι η αποφυγή της επιβολής στον γονέα θύμα μιας συνάντησης με τον τέως βίαιο σύζυγο του.

Απαγόρευση εξόδου από την εθνική επικράτεια.

Η αρπαγή του τέκνου κι η μετακίνησή του στο εξωτερικό αποτελεί μείζονα κίνδυνο στο πλαίσιο των αντικρουόμενων χωρισμών των ζευγαριών των οποίων το ένα από τα μέλη του έχει διασυνδέσεις στο εξωτερικό. Η παράνομη μετακίνηση τέκνου αποτελεί το αντικείμενο ενός μηχανισμού για την καταπολέμηση της σε διεθνές (17) κι ευρωπαϊκό επίπεδο, η εφαρμογή του οποίου στη Γαλλία είναι σχετικά αποτελεσματική. Προληπτικά μέτρα έχουν, ως εκ τούτου, ήδη εισαχθεί στον Αστικό Κώδικα με το νόμο της 4^{ης} Μαρτίου 2002, ο οποίος σχετίζεται με τη γονική μέριμνα (18). Το άρθρο 373-2-6 του Αστικού Κώδικα επέτρεπε, κυρίως, στο δικαστή να ρυθμίζει την καταχώρηση στα διαβατήρια των γονέων της απαγόρευσης εξόδου του τέκνου από την εθνική επικράτεια χωρίς την έγκριση των δύο γονέων.

Ο νέος μηχανισμός απαγόρευσης εξόδου του τέκνου που προβλέπεται από το νόμο της 9^{ης} Ιουλίου 2010 αποβλέπει στην αποτελεσματικότερη διαβεβαίωση του σκοπού που ενήγαγε ο νόμος του 2002, αντιμετωπίζοντας τις τροχοπέδες που συναντούσε ο προηγούμενος μηχανισμός. Μεταξύ αυτών, βρίσκεται κατ' αρχάς η αδυναμία του γαλλικού δικαστηρίου να ρυθμίσει την επικόλληση μνείας σε ένα αλλοδαπό διαβατήριο, ενώ θεωρείται πως το μέτρο θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο σε περίπτωση που ο ένας από τους γονείς είναι αλλοδαπός ή έχει δύο υπηκοότητες. Εν συνεχεία, από το διάταγμα 2005-1726 της 30^{ης} Δεκεμβρίου 2005, το οποίο αφορά τα ηλεκτρονικά διαβατήρια, ο ανήλικος πρέπει να έχει το δικό του διαβατήριο και βάσει του άρθρου 373-2-6, παράγραφος 3, του τέως Αστικού Κώδικα, που αφορούσε την καταχώρηση της απαγόρευσης στα διαβατήρια των γονέων. Συμπεραίνεται πως «ο μηχανισμός [...] για την καταχώρηση στα γονικά διαβατήρια της απαγόρευσης εξόδου από την επικράτεια δεν ήταν πλήρως αποτελεσματικός» (19).

Η νέα παράγραφος 3 του άρθρου 373-2-6 του Αστικού Κώδικα επιτρέπει στο δικαστήριο «να ρυθμίσει την απαγόρευση εξόδου του τέκνου από τη γαλλική επικράτεια δίχως την έγκριση των δύο γονέων» (χωρίς χρονικούς περιορισμούς) και να διαγράψει κάθε αναφορά στα γονικά διαβατήρια διασφαλίζοντας την καταχώρηση αυτής της απαγόρευσης σε ένα εθνικό κι ενιαίο έγγραφο: τη γαλλική βάση δεδομένων εγκληματιών και καταζητούμενων (20). Αν ο νέος τρόπος καταχώρησης της απαγόρευσης εξόδου του τέκνου από την επικράτεια αποτελεί αναμφίβολα μια μη αμελητέα πρόοδος για την αποτελεσματικότητα της πρόληψης των διεθνών αρπαγών τέκνων, δεν είναι σίγουρο ότι η διατύπωση της ίδιας της απαγόρευσης δεν θα φέρει το αντίστροφο αποτέλεσμα από το επιθυμητό. Πράγματι, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι επιτρέποντας στο δικαστήριο, όχι μόνο να καταχωρήσει την απαγόρευση εξόδου του τέκνου από την επικράτεια όπως γινόταν προηγουμένως, αλλά και να ρυθμίσει την απαγόρευση εξόδου του τέκνου από την επικράτεια, το νέο άρθρο 373-2-6 θα

προέβλεπε ότι η έξοδος του τέκνου από την επικράτεια επιτρέπεται δίχως την έγκριση των δύο γονέων αν το δικαστήριο δεν το απαγορεύσει. Αυτό θα σήμαινε πως η έξοδος από την εθνική επικράτεια αποτελεί μια συνηθισμένη πράξη για την οποία ο καθένας από τους γονείς μπορεί να αποφασίσει μόνος του, δεδομένου ότι ο χαρακτηρισμός μιας μη συνηθισμένης πράξης, η οποία θα χρειαζόταν την συγκατάθεση και των δύο γονέων, θα ήταν αναμφίβολα προτιμητέα, και περισσότερο ευσεβής στα αντίστοιχα δικαιώματα των δύο γονέων.

Η απαγόρευση εξόδου του τέκνου από τη γαλλική επικράτεια μπορεί επίσης να ρυθμιστεί στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής βοήθειας δυνάμει του νέου άρθρου 375-7 του Αστικού Κώδικα, κατά τη μέγιστη δυνατή χρονική διάρκεια των δύο ετών, εφόσον ο ανήλικος τεθεί σε ανάδοχο. Αυτή η διάταξη προβλέπει πως η ανάθεση του τέκνου σε ανάδοχο στερεί από τους γονείς το δικαίωμα να πάρουν το τέκνο στο εξωτερικό. Αυτή αποσκοπεί στο να τους εμποδίσει να διαφύγουν της εφαρμογής του μέτρου, με αφορμή το δικαίωμα επίσκεψης, για την εκπαιδευτική βοήθεια.

Les femmes et les enfants d'abord : les nouvelles compétences du juge aux affaires familiales en matière de lutte contre les violences familiales – par Adeline Goutenoire

La loi n° 2010-769 du 9 juillet 2010, relative aux violences faites spécifiquement aux femmes, aux violences au sein du couple et aux incidences de ces dernières sur les enfants, tend à mettre en place de nouveaux moyens pour protéger les victimes de violences familiales, qui puissent s'appliquer à toutes les structures familiales. La création dans le Code civil d'un nouveau titre XIV intitulé "Des mesures de protection des victimes de violences" qui a vocation à s'appliquer à tous les couples constitue une avancée symbolique majeure dans la création d'un droit unique du couple (1). Même si les femmes mentionnées dans le titre de la loi ne sont pas formellement visées par les dispositions du texte -susceptible de s'appliquer également aux hommes battus qui ne doivent pas être oubliés-, la loi du 9 juillet 2010 constitue, à l'évidence, une loi essentiellement destinée à celles qui sont les victimes les plus nombreuses des violences familiales, et à leurs enfants dont on ne peut nier qu'ils en sont, au moins, les victimes indirectes. La loi du 9 juillet 2010 contient un certain nombre de dispositions pénales destinées à renforcer la lutte contre les violences familiales notamment en permettant la répression des violences psychologiques ou en faisant de la qualité de conjoint, concubin ou d'ancien conjoint ou concubin une circonstance aggravante du harcèlement moral et des menaces. Surtout, l'assignation à résidence exécutée sous le régime du placement sous surveillance électronique mobile peut désormais être ordonnée lorsque la personne est mise en examen pour des violences ou des menaces, punies d'au moins cinq ans d'emprisonnement, commises contre son conjoint, son concubin, son partenaire lié par un pacs ou ses enfants ou les enfants de conjoint, concubin, partenaire. La victime des violences conjugales peut également bénéficier d'une mesure de téléprotection si elle le souhaite (Loi du 9 juillet 2010, art. 6, III (2)). Ce dispositif s'accompagne d'un certain nombre de mesures de droit des étrangers qui permettent à la victime de violences conjugales de rester sur le territoire français ou, le cas échéant, d'y revenir.

La loi du 9 juillet 2010 a, également, pour objectif de renforcer la lutte contre les mariages forcés en réprimant pénalement les comportements visant à contraindre une personne à contracter une union. Les violences, les actes de torture et de barbarie, le meurtre font ainsi l'objet d'une répression aggravée lorsqu'ils sont commis "*contre une personne afin de la contraindre à contracter un mariage ou à conclure une union*" ou "*contre une personne en raison de son refus de contracter un mariage ou de conclure une union*". Dans ces circonstances, il faut noter que la loi française est désormais applicable lorsque l'infraction est commise à l'étranger à l'encontre d'une personne résidant habituellement en France (Loi du 9 juillet 2010, art. 6, II).

Au-delà de la répression des violences familiales, l'objet principal de la loi du 9 juillet 2010 est la protection des femmes et des enfants qui en sont victimes. Si quelques dispositions pénales participent de cette protection, l'essentiel du dispositif relève du droit civil. C'est le juge aux affaires familiales qui est au cœur du nouveau dispositif.

Celui-ci repose sur deux moyens principaux : l'ordonnance de protection au bénéfice de la personne en danger (I) et la prise en compte des violences dans le cadre de l'autorité parentale (II).

I - L'ordonnance de protection

La loi du 9 juillet 2010 crée une mesure originale : l'ordonnance de protection rendue par le juge aux affaires familiales dont l'objet est d'organiser la protection d'une victime de violences familiales en la mettant dans la mesure du possible hors d'atteinte des violences. Le domaine d'application du dispositif permet d'englober toutes les violences familiales quelle que soit la structure dans laquelle elle s'exerce (A). L'objectif est de mettre en place une procédure simplifiée et facile d'accès (B) et de prévoir un éventail de mesures suffisamment large pour donner au juge des moyens efficaces pour protéger la victime de violence (C).

A - Le domaine de l'ordonnance de protection

Couples et anciens couples.

L'ordonnance de protection des nouveaux articles 515-9 et suivant du Code civil reprend pour l'élargir le "référé-violence" de l'ancien article 220-1 du même code (3) qui permettait à un époux d'obtenir l'expulsion de son conjoint violent du domicile conjugal (4). Ce dispositif avait en effet suscité de nombreuses critiques en raison de son inapplicabilité aux couples non mariés (5). Le dispositif est étendu à tous les couples, mariés ou non, et peut également être mis en place lorsque des violences sont exercées par un ancien conjoint, un ancien partenaire lié par un pacte civil de solidarité ou un ancien concubin.

Danger.

L'ordonnance de protection est délivrée dans un contexte de violences au sein d'un couple qui mettent en danger l'un des membres du couple ou un ou plusieurs enfants. Selon l'article 515-11 du Code civil, le juge aux affaires familiales prend une ordonnance de protection s'il estime au vu des éléments produits devant lui, "*qu'il existe des raisons sérieuses de considérer comme vraisemblables, la commission des faits de violence allégués et le danger auquel la victime est exposée*". La délivrance de l'ordonnance de protection n'est donc pas subordonnée à l'existence de poursuites pénales contre l'auteur des violences. Le juge aux affaires familiales dispose d'un pouvoir souverain d'appréciation pour décider si le danger invoqué est réel et suffisant.

Mariage forcé.

L'article 515-13 du Code civil prévoit qu'une ordonnance de protection peut également être délivrée par le juge aux affaires familiales à la personne majeure menacée de mariage forcé.

B - La procédure de l'ordonnance de protection

Saisine du juge.

Selon l'article 515-10 du Code civil, l'ordonnance de protection peut être demandée au juge aux affaires familiales par la personne qui s'estime victime des violences de son conjoint ou de son ex-conjoint. Le juge aux affaires familiales peut également être saisi d'une demande d'ordonnance de protection par le ministère public, avec l'accord de la personne en danger. Le texte ne précise pas le mode de saisine du juge. Pour l'instant aucune disposition réglementaire n'est intervenue pour insérer dans le Code de procédure civile une disposition équivalente à l'ancien article 1290 du Code de procédure civile selon lequel, dans le cadre du "référé-violence" les demandes ne pouvaient être formées que par assignation en référé. Compte tenu de la compétence du ministère public pour saisir le juge aux affaires familiales d'une demande d'ordonnance de protection et de la volonté du législateur de mettre en place une procédure facilement accessible, on peut penser que la voie de l'assignation ne devrait pas être exigée. Il convient alors d'appliquer les dispositions de droit commun relatives aux "*autres procédures relevant de la compétence du juge aux affaires familiales*" contenues aux articles 1137 et suivants du Code de procédure civile. Le premier de ce texte permet la saisine du juge aux affaires familiales par requête. Il semble donc que l'ordonnance de protection puisse être demandée au juge aux affaires familiales par simple requête.

Avocat.

Le texte mentionne que la personne qui sollicite une ordonnance de protection peut être "*si besoin assistée*", ce qui signifie sans doute que l'assistance d'un avocat est possible mais pas obligatoire (6) et, peut-être, que la personne en danger peut être assistée par quelqu'un d'autre.

Urgence.

L'article 515-9 du Code civil dispose que le juge aux affaires familiales peut délivrer en urgence une ordonnance de protection. Cette référence à l'urgence évoque la procédure de référé ou celle de l'ordonnance sur requête. L'une et l'autre de ces procédures paraissent cependant exclues, la première faute d'assignation, la seconde en raison du débat contradictoire que le juge doit organiser (cf. *infra*). La mention de l'urgence pourrait seulement signifier que le juge doit statuer dans les plus brefs délais. L'article 515-10, alinéa 2, prévoit d'ailleurs que "*dès la réception de la demande d'ordonnance de protection, le juge convoque, par tous moyens adaptés, pour une audition, la partie demanderesse et la partie défenderesse, assistées, le cas échéant, d'un avocat, ainsi que le ministère public*". Cette disposition supprime ainsi le délai de quinze jours habituellement accordé au juge aux affaires familiales par l'article 1138 du Code de procédure civile pour convoquer le défendeur.

Auditions.

La gravité des mesures susceptibles d'être prises dans le cadre de l'ordonnance de protection et la nécessité d'établir la réalité des violences alléguées justifient que le juge aux affaires familiales entende les deux parties concernées. Toutefois, compte tenu du

contexte, pour éviter à la personne en danger d'être confrontée avec l'auteur des violences dont elle est victime, les auditions peuvent avoir lieu séparément (7) et en chambre du conseil (8). La procédure reste cependant contradictoire.

Nature de la décision.

La loi du 9 juillet 2010 qualifie expressément la décision de juge aux affaires familiales d'ordonnance. Cette qualité procédurale est cependant contestable dans la mesure où l'ordonnance de protection n'est semble-t-il ni une ordonnance sur requête, en raison du débat contradictoire qui la précède, ni une ordonnance en référé, puisqu'elle n'a pas été demandée par assignation, sauf précision complémentaire que pourrait apporter un éventuel -et souhaitable- décret de procédure. L'ordonnance de protection paraît donc plutôt entrer dans la catégorie des jugements provisoires ou plus précisément des jugements contenant des mesures provisoires (9); si l'on retient cette qualification de jugement, l'ordonnance de protection est susceptible de faire l'objet d'un appel dans un délai d'un mois.

C - Le contenu de l'ordonnance de protection

Effets.

L'article 515-11 du Code civil établit une liste exhaustive de mesure que le juge aux affaires familiales peut prendre dans le cadre de l'ordonnance de protection. Le texte reprend le dispositif de l'ancien référé-violence qui permettait l'expulsion du conjoint violent du domicile familial. Il est, désormais, compétent pour attribuer la jouissance du logement du couple au conjoint, partenaire ou concubin qui n'est pas l'auteur des violences, et ainsi permettre l'expulsion du conjoint violent (10), et préciser les modalités de prise en charge des frais afférents à ce logement. La loi du 9 juillet 2010 a élargi les possibilités offertes au juge aux affaires familiales pour assurer la protection de la victime des violences. Il peut ainsi interdire au conjoint violent d'entrer en relation avec certaines personnes (dont évidemment la victime (11)) ou de détenir une arme. Il peut également autoriser la personne qui désire bénéficier d'une ordonnance de protection à dissimuler son domicile et à élire domicile pour les besoins de la procédure -et pour toutes les instances civiles dans lesquelles elle est également partie- chez l'avocat qui l'assiste ou auprès du procureur de la République près le tribunal de grande instance (12). Dans le cadre de l'ordonnance de protection, le juge aux affaires familiales organise également les relations des enfants avec leurs parents après la séparation "forcée". Il statue sur l'exercice de l'autorité parentale et détermine la répartition des charges matérielles selon les règles propres à chaque couple (contribution aux charges du mariage pour les époux, aide matérielle pour les pacsés, contribution à l'entretien des enfants pour tous les couples).

Les mesures d'interdiction et la dissimulation du domicile de la personne en danger peuvent être prises dans le cadre d'une ordonnance de protection délivrée au profit d'une personne menacée de mariage forcé. Dans cette hypothèse, le juge aux affaires familiales peut également ordonner, à sa demande, une interdiction temporaire de sortie de territoire de la personne menacée ; cette dernière sera inscrite sur le fichier des

personnes recherchées (13) par le procureur de la République, pour empêcher qu'elle soit emmenée de force dans son pays d'origine pour être soumise à un mariage forcé.

Durée.

L'article 515-12 du Code civil prévoit que les mesures prises dans le cadre de l'ordonnance de protection le sont pour une durée maximale de quatre mois. Elles peuvent être prolongées si durant ce délai, une requête en divorce ou en séparation de corps a été déposée. Cette dernière disposition ne concernant par hypothèse que les couples mariés, il semble que l'ordonnance de protection ne puisse avoir d'effets plus de quatre mois lorsqu'elle concerne un couple non marié, ce qui est regrettable. Durant toute la durée des mesures, le juge aux affaires familiales peut, à l'issue d'un débat contradictoire, les modifier dans un sens ou dans un autre.

Sanction.

La violation d'une mesure prise dans le cadre d'une ordonnance de protection constitue un délit puni de deux ans d'emprisonnement et de 15 000 euros d'amende.

II - La prise en compte des violences dans le cadre de l'autorité parentale

L'originalité du dispositif de lutte contre les violences familiales mis en place par la loi du 9 juillet 2010 est de prévoir également une protection des enfants du couple. Les violences exercées par un membre du couple ou de l'ancien couple, entendues au sens large, -comprenant notamment les enlèvements d'enfant- peuvent ainsi être prises en compte à plusieurs niveaux, dans le cadre des différentes décisions relatives l'autorité parentale.

Retrait de l'autorité parentale.

Le retrait de l'autorité parentale était jusqu'alors une mesure que le juge pénal pouvait prendre (14) à l'encontre d'un père ou d'une mère condamné comme auteur, co-auteur ou complice d'un délit ou d'un crime commis sur la personne de leur enfant ou par leur enfant. La loi du 9 juillet 2010 introduit un nouveau cas de retrait de l'autorité parentale fondé sur l'idée que l'enfant est indirectement victime des violences exercées à l'encontre d'un de ses parents. Désormais, lorsque les violences exercées par un parent contre l'autre ont été suffisamment graves pour être qualifiées de crimes, leur auteur peut se voir retirer l'autorité parentale par le juge pénal.

Détermination des modalités d'exercice de l'autorité parentale.

"Les pressions ou violences, à caractère physique ou psychologique, exercées par l'un des parents sur la personne de l'autre" sont également, selon l'article 373-2-11 du Code civil, un élément que le juge aux affaires familiales doit prendre en compte, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 9 juillet 2010, lorsqu'il se prononce sur les modalités d'exercice de l'autorité parentale. Cet ajout à la liste, non exhaustive, des critères de détermination des modalités d'exercice de l'autorité parentale témoigne d'une volonté manifeste d'appréhender les violences d'un membre du couple comme un problème

touchant la famille toute entière et pas seulement les membres du couple. On peut cependant penser que les juges aux affaires familiales n'ont pas attendu la recommandation formelle du législateur pour tenir compte, dans leur décision relative à l'autorité parentale, du caractère violent d'un des parents, même si cette violence ne s'était pas manifestée directement à l'égard des enfants.

Droit de visite.

La loi du 9 juillet 2010 a également prévu l'hypothèse dans laquelle un parent qui a exercé des violences contre son conjoint, concubin ou partenaire, se verrait attribuer un droit de visite et d'hébergement à l'égard de son enfant. Cette situation ne constitue pas une hypothèse d'école, le juge pouvant considérer que les violences contre le conjoint sont indépendantes de l'attitude du parent à l'égard de son enfant. En tout état de cause, même si les violences contre l'autre parent sont prises en compte pour déterminer les relations de l'enfant avec leur auteur, elles ne caractériseront pas dans tous les cas le motif grave, nécessaire à la suppression du droit de visite du parent qui n'exerce pas l'autorité parentale (15) ou qui, dans le cadre d'un exercice en commun de celle-ci, ne réside pas avec l'enfant (16). Un parent victime de violences de la part de son ancien conjoint, concubin ou partenaire peut donc être tenu de lui "remettre" son enfant à l'occasion de l'exercice par celui-ci de son droit de visite. Pour prévenir tout risque de réitération des violences, l'article 373-2-1 du Code civil, dans le cadre de l'exercice unilatéral de l'autorité parentale, et l'article 373-2-9, dans le cadre de l'exercice en commun, prévoient que *"lorsque l'intérêt de l'enfant le commande ou lorsque la remise directe de l'enfant à l'autre parent présente un danger pour l'un d'eux, le juge en organise les modalités pour qu'elle présente toutes les garanties nécessaires. Il peut prévoir qu'elle s'effectue dans un espace de rencontre qu'il désigne, ou avec l'assistance d'un tiers de confiance ou du représentant d'une personne morale qualifiée"*. La loi distingue ainsi le déroulement du droit de visite, qui pouvait déjà avoir lieu en "lieu neutre" selon ces mêmes dispositions, et la remise de l'enfant, au début du droit de visite. La remise de l'enfant peut ainsi avoir lieu en lieu neutre sans pour autant que le droit de visite lui-même soit médiatisé. L'objectif est d'éviter d'imposer au parent victime de violence une rencontre avec son ancien conjoint violent.

Interdiction de sortie de territoire.

L'enlèvement de l'enfant par l'un de ses parents et son déplacement à l'étranger constitue un risque majeur dans le cadre des séparations conflictuelles des couples dont l'un des membres a des attaches à l'étranger. Le déplacement illicite d'enfant fait l'objet d'un dispositif de lutte conséquent sur le plan européen et international (17), dont la mise en œuvre en France est relativement efficace. Des mesures préventives avaient, par ailleurs, déjà été introduites dans le Code civil par la loi du 4 mars 2002, relative à l'autorité parentale (18). L'article 373-2-6 du Code civil permettait, notamment, au juge d'ordonner l'inscription sur le passeport des parents de l'interdiction de sortie de l'enfant du territoire français sans l'autorisation des deux parents.

Le nouveau mécanisme d'interdiction de sortie de l'enfant issu de la loi du 9 juillet 2010 vise à garantir plus efficacement l'objectif poursuivi par la loi de 2002, en contrecarrant

les écueils rencontrés par l'ancien mécanisme. Parmi ceux-ci, se trouvait d'abord l'impossibilité pour le juge français d'ordonner l'apposition d'une mention sur un passeport étranger alors que c'est justement lorsque l'un des parents est étranger ou binationnel que la mesure était particulièrement utile. Ensuite, depuis le décret n° 2005-1726 du 30 décembre 2005, relatif aux passeports électroniques, le mineur doit avoir son propre passeport et l'article 373-2-6, alinéa 3, ancien du Code civil ne visait que l'inscription de l'interdiction sur le passeport des parents. On a pu en déduire que *"le dispositif [...] d'inscription sur le passeport parental de l'interdiction de sortie du territoire [était] dépourvu de toute effectivité"* (19).

Le nouvel alinéa 3 de l'article 373-2-6 du Code civil permet au juge *"d'ordonner l'interdiction de sortie de l'enfant du territoire français sans l'autorisation des deux parents"* (sans limite de durée) et supprime toute référence au passeport des parents en assurant la publicité de cette interdiction sur un document unique et national : le fichier des personnes recherchées (20). Si le nouveau mode de publicité de l'interdiction de sortie du territoire de l'enfant constitue sans aucun doute un progrès non négligeable en faveur de l'efficacité de la prévention des enlèvements internationaux d'enfant, il n'est pas certain que la formulation de l'interdiction elle-même ne produise pas l'effet contraire à celui recherché. On pourrait, en effet, considérer qu'en permettant au juge, non pas seulement d'inscrire l'interdiction de sortie de territoire de l'enfant comme auparavant, mais d'ordonner l'interdiction de sortie de territoire de l'enfant, le nouvel article 373-2-6 signifie que la sortie du territoire national de l'enfant est autorisée sans l'autorisation des deux parents si le juge ne l'interdit pas. Cela reviendrait à dire que la sortie du territoire national constitue un acte usuel dont chacun des parents peut décider seul, alors que la qualification d'acte non usuel, nécessitant le consentement des deux parents, aurait sans aucun doute été préférable, et plus respectueuse des droits respectifs des deux parents.

L'interdiction de sortie de l'enfant du territoire français peut, également, être ordonnée dans le cadre de l'assistance éducative en vertu du nouvel article 375-7 du Code civil, pendant une durée maximale de deux ans, lorsque le mineur est placé. Cette disposition signifie que le placement prive les parents du droit d'emmener leur enfant à l'étranger. Elle a pour objectif de les empêcher d'échapper, à l'occasion notamment d'un droit de visite, à la mise en œuvre de la mesure d'assistance éducative.

Σχολιασμός

Σε αυτό το κομμάτι της πτυχιακής εργασίας, θα πραγματοποιηθεί ο σχολιασμός του παραπάνω έργου. Ειδικότερα, θα γίνει λόγος για το γαλλικό κείμενο-πηγή, το μετάφρασμά του, ενώ θα ακολουθήσουν ενδελεχώς οι μεταφραστικές δυσκολίες που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της εκπόνησης του συγκεκριμένου έργου, καθώς κι οι τρόποι αντιμετώπισής τους. Δεν θα παραλειφθεί βέβαια να αναφερθεί η αξιολόγηση της μετάφρασης και της διαδικασίας της, ενώ πρωτίστως θα επεξηγηθεί ο λόγος για την επιλογή του συγκεκριμένου κειμένου.

Κατ' αρχάς, ο λόγος για την αναζήτηση κι επιλογή του κειμένου: «*Les femmes et les enfants d'abord : les nouvelles compétences du juge aux affaires familiales en matière de lutte contre les violences familiales*», το οποίο έχει αποδοθεί στα ελληνικά ως: «*Οι γυναίκες και τα παιδιά πρώτα: οι καινούριες αρμοδιότητες του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων όσον αφορά τον αγώνα κατά της ενδοοικογενειακής βίας*», πηγάζει από το ενδιαφέρον μου για τον τομέα της νομικής μετάφρασης και την προτίμησή μου να ειδικευτώ σε αυτόν. Επομένως, επέλεξα ένα κείμενο που μου τράβηξε το ενδιαφέρον και συνάμα περιείχε αρκετές προκλήσεις τόσο στο κομμάτι της απόδοσης της νομικής ορολογίας όσο και σε εκείνο της συνοχής και της συνεκτικότητας προς στο ελληνικό κοινό. Εν συνεχεία, το γαλλικό κείμενο κάνει λόγο για τις αρμοδιότητες του δικαστή και του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων σε ό,τι αφορά την ενδοοικογενειακή βία στη Γαλλία, ενώ δεν παραλείπει να τονίσει τα δικαιώματα και τις λύσεις για την προστασία του θύματος, όπως προβλέπονται από τον γαλλικό Αστικό Κώδικα και τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Επεξηγεί αναλυτικά τους τρόπους αντιμετώπισης των ζητημάτων που αναφύονται για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας και τις επιλογές του δικαστή. Δίνει ακόμα ιδιαίτερη έμφαση στο κομμάτι της γονικής μέριμνας και στις ενυπάρχουσες από τον γαλλικό Αστικό Κώδικα λύσεις. Το ελληνικό κείμενο με τη σειρά του περιλαμβάνει όλες αυτές τις δοθείσες πληροφορίες και τις μεταφέρει στο ενδιαφερόμενο αντίστοιχα ελληνικό κοινό.

Πριν περάσουμε στις μεταφραστικές δυσκολίες που προέκυψαν κατά την εκπόνηση αυτού του έργου, πρέπει να σημειωθεί ότι ο χωρισμός κι η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την επίλυση του εκάστοτε ζητήματος βασίστηκε στη θεωρία της Mona Baker από το βιβλίο της *In Other Words* (1992). Οι προκλήσεις θα αναλυθούν λοιπόν σε επίπεδο λέξης και πρότασης, σε επίπεδο γραμματικής, καθώς και στα επίπεδα συνοχής και συνεκτικότητας.

Επίπεδο Λέξεων & Προτάσεων

Το συγκεκριμένο επίπεδο εστιάζει στην εύρεση μιας αντίστοιχης ισοδύναμης λέξης από τη γλώσσα-πηγή στη γλώσσα-στόχο. Το ίδιο ισχύει και για το επίπεδο των προτάσεων. Η πρώτη μεταφραστική πρόκληση είναι αυτή της *référé-violence*. Η τελευταία αναφέρεται στην αίτηση που υποβάλλει κάποιος στο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων για την έξωση του βίαιου συζύγου από την οικογενειακή κατοικία και την κατανομή αυτής στη σύζυγο θύμα. Επειδή όμως δεν υπάρχει ισοδύναμος ελληνικός όρος που να θεωρείται ως μετάφρασή του, το ζήτημα αυτό αντιμετωπίστηκε με τη χρήση της επεξήγησης. Εν ολίγοις, την πρώτη φορά που

αναφέρεται ο όρος στο ελληνικό κείμενο εξηγείται περιφραστικά και σε παρένθεση ακολουθεί ο αντίστοιχος γαλλικός: «...της αίτησης για την έξωση του βίαιου συζύγου από την οικογενειακή κατοικία (*référé-violence*)...». Η δεύτερη πρόκληση στο συγκεκριμένο επίπεδο υπήρξε η απόδοση του όρου *placement sous surveillance électronique*. Στην προκείμενη περίπτωση υπάρχουν διάφορες μεταφράσεις του όρου, όπως κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονικά μέσα, κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση και τοποθέτηση υπό (κινητή) ηλεκτρονική επιτήρηση μεταξύ άλλων. Κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας χρησιμοποίησα όλες τις προαναφερθείσες επιλογές, ενώ ανέτρεξα σε νομικές ιστοσελίδες για να βρω την απόδοση που θα θεωρούνταν χρηστή από τους ειδικούς. Παρ' όλα αυτά γινόταν χρήση όλων αυτών, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιήσω εκείνη που θεώρησα ως ορθότερη κι αναλογικότερη του κειμένου. Αυτή είναι η τελευταία απόδοση από τις τρεις: η τοποθέτηση υπό (κινητή) ηλεκτρονική επιτήρηση. Έπειτα, σχετικά με την απόδοση του όρου *enlèvement*, το λεξικό των νομικών όρων του Γαλλικού Ινστιτούτου της Ελλάδος (2020) έχει δύο αποδόσεις για τον όρο: *απαγωγή* κι *αρπαγή*. Έπειτα από αναζητήσεις σε ιστοσελίδες όπως το Υπουργείο Δικαιοσύνης κι η Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), κατέληξα στο συμπέρασμα πως προτιμότερη είναι η χρήση του όρου *αρπαγή*. Κι οι δύο όροι εμφανίζονται το ίδιο συχνά σε κείμενα νομικού περιεχομένου, με αποτέλεσμα η επιλογή να βασίζεται καθαρά σε υφολογικά κριτήρια.

Σε αυτό το επίπεδο εντάσσεται ακόμα και το ζήτημα της φράσης *ordonnance de protection*. Αυτή η δυσκολία αποδείχθηκε αρκετά απαιτητική, καθώς υπάρχουν αρκετές μεταφράσεις της στην ελληνική γλώσσα με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί σύγχυση. Αυτές είναι οι ακόλουθες, τα ασφαλιστικά μέτρα, τα οποία έχουν περιορισμένη χρονική ισχύ και δεν επηρεάζουν την κύρια απόφαση του δικαστηρίου· τα περιοριστικά μέτρα, που είναι συνώνυμα των ασφαλιστικών μέτρων· η εντολή προστασίας, που αφορά καταστάσεις από τις οποίες το θύμα επωφελείται από την απαγόρευση ή τη ρύθμιση εισόδου σε ορισμένους χώρους ενός προσώπου που προκαλεί κίνδυνο· οι περιοριστικοί όροι, που εστιάζουν στην αποτροπή τέλεσης νέων αδικημάτων από τον αυτουργό και τέλος, η διαταγή προστασίας, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των ασφαλιστικών μέτρων κι υπόκειται στην κατηγορία της συνοπτικής δικαστικής απόφασης. Όλες αυτές οι αποδόσεις συνδέονται με την απονομή δικαιοσύνης στο θύμα της ενδοοικογενειακής βίας, όμως με βάσει τα λεγόμενα του πρωτοτύπου και από τον τρόπο που περιγράφει τη διαδικασία της *ordonnance de protection*, συμπεραίνεται ότι η διαταγή προστασίας είναι η ορθή μεταφραστική επιλογή διότι ανήκει στα ασφαλιστικά μέτρα βάσει της περιγραφής που μας δίνεται όπως φαίνεται και από το κείμενο: «Επί του παρόντος, καμία κανονιστική διάταξη δεν μεσολαβεί για την καταχώρηση στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας μιας ισοδύναμης διάταξης με εκείνης του παλαιού άρθρου 1290 του ίδιου Κώδικα, σύμφωνα με τον οποίο, στο πλαίσιο της *référé-violence*, οι αιτήσεις δεν μπορούσαν να σχηματιστούν παρά μόνο για κλήτευση για τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων».

Γραμματικό Επίπεδο

Αυτή η κατηγορία αφορά μεταφραστικές δυσκολίες που ανεγέρθηκαν στο κομμάτι της γραμματικής. Εδώ συγκαταλέγονται οι πτώσεις, η παθητική κι η ενεργητική φωνή,

καθώς κι η σύνταξη. Η πρώτη γραμματική πρόκληση που συνάντησα σε αυτό το επίπεδο αφορούσε τα άρθρα. Τα γαλλικά παρόλο που διαχωρίζουν τα ουσιαστικά σε θηλυκά κι αρσενικά όπως τα ελληνικά, το ίδιο δεν ισχύει για τα ουσιαστικά που έχουν θηλυκό κι αρσενικό στην ελληνική. Με άλλα λόγια, το ουσιαστικό σύζυγος, αυτουργός και σύντροφος έχουν την ίδια μορφή και για το θηλυκό, όμως στα γαλλικά είναι αρσενικά, πράγμα που σημαίνει πως όλα τα επίθετα κι ό,τι τα αφορά θα είναι κλιτά στο αρσενικό. Σε αρκετές περιπτώσεις δυσκολεύτηκα να κατανοήσω εάν αναφέρεται στη γυναίκα ή στον άνδρα, όπως για παράδειγμα: *«La loi du 9 juillet 2010 a également prévu l'hypothèse dans laquelle un parent qui a exercé des violences contre son conjoint, concubin ou partenaire, se verrait attribuer un droit de visite et d'hébergement à l'égard de son enfant»*, που έχει μεταφραστεί ως: «Ο νόμος της 9^{ης} Ιουλίου 2010 έχει ακόμα προβλέψει την περίπτωση στην οποία ένας γονέας έχει ασκήσει πράξεις βίας στη σύζυγό, σύντροφό ή σύντροφό του με σύμφωνο συμβίωσης, θα του ανατίθεται δικαίωμα επίσκεψης και στέγασης σε ό,τι αφορά το παιδί του». Επέλεξα να διατηρήσω το θηλυκό άρθρο κάθε φορά που αναφέρεται στο θύμα και το αρσενικό όταν γίνεται λόγος για τον αυτουργό των βιαιοπραγιών. Το κείμενο περιστρέφεται γύρω από το θέμα της προστασίας των γυναικών και των τέκνων ως θύματα ενδοοικογενειακής βίας, για το λόγο αυτό διατήρησα τα αντίστοιχα άρθρα κάθε φορά που δεν διευκρινίζεται το φύλο στο γαλλικό κείμενο.

Επίπεδο Συνοχής & Συνεκτικότητας

Η κατηγορία αυτή αναφέρεται στη φυσικότητα της ροής του κειμένου-στόχου, καθώς και στο βαθμό που το τελευταίο γίνεται κατανοητό από το αναγνωστικό κοινό. Αυτά πρέπει να υφίστανται τόσο σε όλη την έκταση του κειμένου, όσο κι εντός της ίδιας της πρότασης. Μια πρώτη πρόκληση που υπήρξε, ήταν η απόδοση των αποσπασμάτων του γαλλικού Αστικού Κώδικα, τα οποία βρίσκονται σε διάφορα σημεία του κειμένου. Επειδή όμως δεν υπάρχει κάποια επίσημη μετάφραση αυτού του Κώδικα, επέλεξα να τα μεταφράσω μόνη μου με τη χρήση παράλληλων κειμένων και λεξικών-βοηθημάτων. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι: *« lorsque l'intérêt de l'enfant le commande ou lorsque la remise directe de l'enfant à l'autre parent présente un danger pour l'un d'eux, le juge en organise les modalités pour qu'elle présente toutes les garanties nécessaires. Il peut prévoir qu'elle s'effectue dans un espace de rencontre qu'il désigne, ou avec l'assistance d'un tiers de confiance ou du représentant d'une personne morale qualifiée »*, το οποίο έχει αποδοθεί στο μετάφρασμα ως: «εφόσον το απαιτεί το συμφέρον του τέκνου ή εφόσον η άμεση παράδοση του τέκνου στον άλλο γονέα αποτελεί κίνδυνο για έναν από τους δύο, ο δικαστής ρυθμίζει τους τρόπους με τους οποίους αυτή πληροί όλες τις απαραίτητες εγγυήσεις. Μπορεί να καθορίσει την πραγματοποίησή της σε ένα χώρο συνάντησης που αυτός ορίζει ή με την αρωγή ενός έμπιστου τρίτου ή ενός αρμόδιου αντιπροσώπου ενός νομικού προσώπου».

Παρόμοια ήταν κι η επίλυση του μεταφραστικού προβλήματος του *fichier des personnes recherchées*. Μολονότι στη συγκεκριμένη περίπτωση υπάρχει αντίστοιχη ελληνική μετάφραση, «βιβλίο αδικημάτων και συμβάντων», επέλεξα να κάνω χρήση της περιφραστικής επεξηγηματικής μετάφρασης «γαλλική βάση δεδομένων εγκληματιών και καταζητούμενων», θεωρώντας πως έτσι θα γίνει περισσότερο

κατανοητό πως το παραπάνω κείμενο αναφέρεται εξ ολοκλήρου στη Γαλλία παρόλο που απευθύνεται στο ελληνικό κοινό. Επιπρόσθετα, η συναφής έννοια μεταξύ των όρων *placement sous surveillance électronique* κι *assignation à résidence*, που αποδίδονται αντίστοιχα τοποθέτηση υπό (κινητή) ηλεκτρονική επιτήρηση και κατ' οίκον περιορισμός, αποτέλεσαν μια μικρή πρόκληση, τουλάχιστον στο κομμάτι της συνοχής στην ακόλουθη περίπτωση: «*Surtout, l'assignation à résidence exécutée sous le régime du placement sous surveillance électronique mobile peut désormais être ordonnée lorsque la personne est mise en examen pour des violences ou des menaces, punies d'au moins cinq ans d'emprisonnement, commises contre son conjoint, son concubin, son partenaire lié par un pacs ou ses enfants ou les enfants de conjoint, concubin, partenaire*». Αυτή έχει μεταφραστεί αρχικά ως: «Προπαντός, η εφαρμογή του θεσμού του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση, μπορεί εφεξής να διαταχθεί εφόσον το πρόσωπο ανακρίνεται για άσκηση βίας ή απειλών, οι οποίες τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον πέντε (5) ετών, που έχουν διαπραχθεί κατά της συζύγου, συντρόφου, συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης ή κατά των τέκνων του ή των τέκνων της συζύγου, συντρόφου, συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης». Όμως, το νόημα της πρότασης δεν μεταφερόταν σωστά μέσα από αυτή την μεταφραστική απόπειρα. Για τον λόγο αυτό, έγιναν πολλαπλές απόπειρες έως ότου κατέληξα σε αυτή που μου φάνηκε περισσότερο κατανοητή: «Προπαντός, ο κατ' οίκον περιορισμός που εφαρμόζεται δυνάμει της τοποθέτησης υπό (κινητή) ηλεκτρονική επιτήρηση, μπορεί εφεξής να διαταχθεί εφόσον το πρόσωπο ανακρίνεται για άσκηση βίας ή απειλών, οι οποίες τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον πέντε (5) ετών, που έχουν διαπραχθεί κατά της συζύγου, συντρόφου, συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης ή κατά των τέκνων του ή των τέκνων της συζύγου, συντρόφου, συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης».

Έπειτα, η λέξη *juge* σημαίνει δικαστής, όμως στην προκειμένη περίπτωση το *juge aux affaires familiales* μπορεί να αναφέρεται και στο δικαστήριο. Η επιλογή μεταξύ αυτών των δύο με δυσκόλεψε σε μερικά σημεία και κυρίως στην ακόλουθη περίπτωση: «*L'article 515-11 du Code civil établit une liste exhaustive de mesure que le juge aux affaires familiales peut prendre dans le cadre de l'ordonnance de protection*». Αυτό αποδόθηκε στο μετάφρασμα ως: «Το άρθρο 515-11 του Αστικού Κώδικα καθορίζει έναν πλήρη κατάλογο μέτρων τον οποίο ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να λάβει στο πλαίσιο της διαταγής προστασίας». Αντίθετα, στην επόμενη περίπτωση η μετάφραση του όρου διαφέρει από την προηγούμενη. Το πρωτότυπο «*Cette disposition supprime ainsi le délai de quinze jours habituellement accordé au juge aux affaires familiales par l'article 1138 du Code de procédure civile pour convoquer le défendeur*» και το μετάφρασμα του «Αυτή η διάταξη καταργεί έτσι τη δεκαπενθήμερη προθεσμία που παρέχεται συνήθως στο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων από το άρθρο 1138 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για την κλήτευση του εναγόμενου». Η επιλογή μεταξύ δικαστή και δικαστηρίου προέκυψε λόγω του περικειμένου του γαλλικού πρωτοτύπου. Δεν έβγαζε νόημα δηλαδή στη ελληνικά η χρήση της λέξης δικαστής. Ένα τελευταίο μεταφραστικό ζήτημα υπήρξε η απόδοση του ρήματος *est placé* και του ουσιαστικού *le placement*, που βρίσκονται στην τελευταία παράγραφο του κειμένου. Μιας κι η αναφορά τους είναι μικρή, χωρίς περεταίρω επεξηγήσεις ή διευκρινίσεις, κατέληξα σε δύο πιθανές μεταφράσεις τους: η πρώτη αφορούσε την εύρεση εργασίας κι άρα

επαγγελματικής αποκατάστασης κι η δεύτερη την ανάθεση του τέκνου σε ανάδοχο. Λαμβάνοντας όμως υπόψιν το γεγονός ότι το κείμενο μιλάει για την προστασία του τέκνου θύματος από τον γονέα αυτουργό του, καθώς και πως για την εύρεση εργασίας ενός ανηλίκου ο γονέας πρέπει να δώσει τη γραπτή συγκατάθεσή του, μου φάνηκε ως εκ τούτου λογικότερο η δεύτερη μετάφραση να είναι σωστότερη.

Περνώντας στο τελευταίο κομμάτι του σχολιασμού, την αξιολόγηση της μετάφρασης και της μεταφραστικής διαδικασίας, θα αναφερθεί συντόμως το επίπεδο δυσκολίας του κειμένου-πηγή και θα γίνει μια αυτοκριτική στην ποιότητα του μεταφράσματος. Πρώτα, σχετικά με το γαλλικό πρωτότυπο, αν κι εκ πρώτης όψεως φαίνεται ως ένα αρκετά βατό νομικό κείμενο, κατά τη διάρκεια της μετάφρασης του αποδείχθηκε πως είχε τελικά μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας κι οι μεταφραστικές προκλήσεις που ανεγέρθηκαν ήταν περισσότερες από όσες αναμένονταν αρχικά. Όπως παρουσιάζεται και παραπάνω, τα περισσότερα ζητήματα υπήρχαν στο επίπεδο της ορολογίας και στα επίπεδα της συνοχής και της συνεκτικότητας, κι όχι τόσο σε αυτό της γραμματικής. Αυτό οφείλεται στο γεγονός πως το κείμενο που έχει επιλεγεί είναι ειδικού κι όχι γενικού περιεχομένου. Στη συνέχεια, σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση και την αυτοκριτική του, θεωρώ πως το αποτέλεσμα είναι αρκετά καλό και ότι αξίζει να διαβαστεί. Βέβαια, στη βελτίωση του αποτελέσματος έχουν συμβάλει κι οι συμβουλές-παρατηρήσεις του επιβλέποντος καθηγητή. Εν κατακλείδι, το χρονικό διάστημα που διήρκησε η εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν εποικοδομητικό, γόνιμο, παραγωγικό, καθώς κι απαιτητικό και γεμάτο προκλήσεις – κατά τα άλλα, ήταν μια αρκετά ευχάριστη εμπειρία.

Συμπερασματικά, το κείμενο της παρούσας πτυχιακής αναλύει τις αρμοδιότητες του δικαστή οικογενειακών υποθέσεων σχετικά με την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας στη Γαλλία κι αναφέρει ανά τις περιπτώσεις ποιες είναι οι δοθείσες επιλογές του θύματος και των τέκνων του από το νόμο. Ταυτόχρονα, ορίζει τα δικαιώματά τους, ενώ δεν παραλείπει να τεκμηριώσει με αποσπάσματα του γαλλικού Αστικού Κώδικα τις αποφάσεις τόσο του δικαστή όσο και του δικαστηρίου σε ό,τι αφορά την προστασία των προσώπων που έχουν υποστεί ψυχολογική ή/και σωματική βία από τον σύζυγο/πατέρα τους. Μέσα από τον σχολιασμό των μεταφραστικών προκλήσεων που έπεται του μεταφράσματος και του πρωτοτύπου, εξετάζονται οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά τη μετάφραση του κειμένου και στο τέλος, η εργασία ολοκληρώνεται με μια αξιολόγηση του κειμένου-στόχου.

Βιβλιογραφία & Ηλεκτρονικές Πηγές

Αστικός Κώδικας: [Αστικός-Κώδικας.pdf \(ministryofjustice.gr\)](#)

Ελληνική Αστυνομία: [Ελληνική Αστυνομία | Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη \(astynomia.gr\)](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση: https://european-union.europa.eu/index_el

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) – Εθνικό Τυπογραφείο: [Αναζήτηση Φ.Ε.Κ./Έτος | Εθνικό Τυπογραφείο | ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ | \(et.gr\)](#)

Υπουργείο Δικαιοσύνης: <https://ministryofjustice.gr/>

EUR-LEX: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

Assemblée Nationale : <https://www.assemblee-nationale.fr/>

Code Civil : [Code civil \(Mise à jour du 2023-05-21\) \(droit.org\)](#)

Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile : [Code entrée séjour2.PDF \(diplomatie.gouv.fr\)](#)

Code pénal : [Code pénal \(Mise à jour du 2023-05-21\) \(droit.org\)](#)

Ministère de la justice : [Ministère de la Justice | Ministère de la justice](#)

Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας, (2020). Υπηρεσίες Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας. Ετήσια Έκθεση Απολογισμού Έργου. Ανακτήθηκε από: [apologismosendooikogeneiaki2020.pdf \(astynomia.gr\)](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 30/06/2023.

Γιαννόπουλος Παναγιώτης, (2018). Διαδικαστικά Ζητήματα της Προσωρινής Διαταγής. Ανακτήθηκε από: [giannopoulos_September2018.pdf \(esdi.gr\)](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 28/06/2023.

Θεμελή Όλγα, Γκασούκα Μαρία & Τσαούσης Ιωάννης, (2012). Ενδοοικογενειακή Βία Κατά των Γυναικών την Εποχή της Οικονομικής Κρίσης στην Ελλάδα. Διπλωματική εργασία του Πανεπιστημίου του Αιγαίου. Ανακτήθηκε από: [Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών την εποχή της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα \(aegean.gr\)](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 28/06/2023.

Κανέλλος Γεώργιος, Παπαθανασίου Νικόλαος, Πολλάλης Ηλίας, Τσιμάρας Κωνσταντίνος, Ξεφτέρη Σταματίνα & al., (2020). Γάλλο-Ελληνικό, Ελληνο-Γαλλικό Λεξικό Νομικών Όρων. 2^η εκ., Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα, Ελλάδα.

Κατσίμπα Ιωάννα, (2022). Ενδοοικογενειακή Βία: Η Όξυνση και η Αντιμετώπισή της. Το άρθρο ανακτήθηκε από: [Ενδοοικογενειακή βία: Η όξυνση και η αντιμετώπισή της - CNN.gr](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 25/06/2023.

Κουγουνέρη – Μανωλεδάκη Ευτυχία, (2003). Οικογενειακό Δίκαιο. Τόμος 1^{ος}, 5^η εκ., εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα. Ανακτήθηκε από: [Μετασχηματισμοί της ελληνικής οικογένειας.pdf \(uoa.gr\)](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 29/06/2023.

Μαυρίδης Συμεών, (2021). Η Εφαρμογή του Κατ' Οίκον Περιορισμού με Ηλεκτρονική Επιτήρηση στην Ελλάδα. Multilingual Academic Journal of Education and Social Studies, τόμος 9^{ος}, σελ. 233 – 245. Ανακτήθηκε από: [the-implementation-of-home-detention-with-the-use-of-electronic-surveillance-in-greece.pdf \(kwpublications.com\)](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στην 01/07/2023.

Μπατρά Ουρανία, (2007). Η Αντιμετώπιση της Ενδοοικογενειακής Βίας μέσα στα πλαίσια του Ελληνικού Συστήματος Δικαίου. Πτυχιακή εργασία του Πανεπιστημίου της Καλαμάτας. Ανακτήθηκε από: [http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/12689/SDO_DMYP_00664_Medium.pdf?sequence=1](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στη 28/06/2023.

Πληροφορίες για την Οικιακή και Ενδοοικογενειακή Βία, (2014). Οι πληροφορίες ανακτήθηκαν από: [Πληροφορίες για την οικιακή και ενδοοικογενειακή βία | 1800RESPECT](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 27/06/2023.

Σγάντζου Βασιλική, (2022). Ενδοοικογενειακή Βία: Επισκόπηση Νομολογίας υπό το Πρίσμα της Ελληνικής Έννομης Τάξης του ΕΔΔΑ με αφορμή την ΕγκΕισΑΠ. Οι πληροφορίες ανακτήθηκαν από: [Ενδοοικογενειακή βία: Επισκόπηση Νομολογίας υπό το πρίσμα της ελληνικής έννομης τάξης και του ΕΔΔΑ με αφορμή την ΕγκΕισΑΠ – Crime Times](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 29/06/2023.

Σιώπη Δάφνη, (2017). Ενδοοικογενειακή Βία: Η Νομική Αντιμετώπιση του Φαινομένου και οι Τρόποι Προστασίας του Θύματος. Το άρθρο ανακτήθηκε από: [Ενδοοικογενειακή βία: Η νομική αντιμετώπιση του φαινομένου και οι τρόποι προστασίας του θύματος - Δάφνη Σιώπη \(siopi-law.gr\)](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στη 01/07/2023.

Χριστοπούλου Κωνσταντίνα & Ονοφρέι Ευγένιος-Robert, (2021). Παιδική Κακοποίηση: Ενδοοικογενειακή Βία και παιδική εργασία. Ανακτήθηκε από: [Παιδική Κακοποίηση: Ενδοοικογενειακή βία και παιδική εργασία | Νομικά Νέα | Lawspot](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 27/06/2023.

Fitoussi Vanessa, (2010). Divorce : Pratique du référé-violences et mesures provisoires. Το άρθρο ανακτήθηκε από: [Divorce : Pratique du référé-violences et mesures provisoires \(fitoussi-avocat.com\)](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 02/07/2023.

Jury Patrique, (2003). Violence Intrafamiliale Ordinaire, une clinique systématique de l'individu. Thérapie Familiale, p. 275 – 287. Ανακτήθηκε από: [Violence intrafamiliale ordinaire, une clinique systémique de l'individu | Cairn.info](#). τελευταία επίσκεψη έγινε στις 27/06/2023.

La grande bibliothèque du droit, (n.d.). L'ordonnance de protection. Τελευταία τροποποίηση της ιστοσελίδας έγινε το 2020. Ανακτήθηκε από: [L'ordonnance de protection \(fr\) - La GBD](#). Τελευταία επίσκεψη έγινε στη 01/07/2023.

La procédure civile de référé, (n.d.). Ανακτήθηκε από: [procedure civile de refere.pdf \(seine-et-marne.gouv.fr\)](https://seine-et-marne.gouv.fr/procedure-civile-de-refere.pdf). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 30/06/2023.

Les penalistes en Herbe, (2021). Le droit pénal et la famille :des crimes intrafamiliaux. Le droit pénal parvient il à protéger la famille? Ανακτήθηκε από: [Le droit pénal et la famille : des crimes intrafamiliaux \(lespenalistesenherbe.com\)](https://lespenalistesenherbe.com/Le-droit-penal-et-la-famille-des-crimes-intrafamiliaux). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 29/06/2023.

Nations Unies, (n.d.). Que sont les violences familiales ? Το άρθρο ανακτήθηκε από: [Que sont les violences familiales ? | Nations Unies](https://nationsunies.org/fr/que-sont-les-violences-familiales). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 26/06/2023.

Violences conjugales : 208 000 victimes en 2021 dont 87% de femmes, (2022). Το άρθρο ανακτήθηκε από: [Violences conjugales : une forte hausse en 2021 | vie-publique.fr](https://vie-publique.fr/violences-conjugales-une-forte-hausse-en-2021). Τελευταία επίσκεψη έγινε στις 30/06/2023.

Παραρτήματα

Για το ελληνικό μετάφρασμα:

(1) M. Mestrot et J. Marrocchella, *Violences conjugales : vers un droit spécifique ?* Ιστολόγιο Dalloz, 13 Ιουλίου 2010.

(2) βλ. Υποσημείωσή 6.

(3) Το τρίτο εδάφιο του άρθρου 220-1 του Αστικού Κώδικα καταργείται από το νόμο της 9^{ης} Ιουλίου 2010.

(4) M. Azavant, *Regards civilistes sur la loi du 4 avril 2006 renforçant la prévention et la répression des violences au sein du couple*, Οικογενειακό Δίκαιο, 2006, 40^η μελέτη.

(5) I. Coppart, *L'inapplicabilité de l'article 220-1 du Code civil : les lacunes du dispositif de protection civile des concubines subissant des violences "conjugales"*, Οικογενειακό Δίκαιο, 2006, 41^{ος} κανονισμός επιτροπής.

(6) Όπως προβλέπει το άρθρο 1139 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για όλες τις άλλες διαδικασίες ενώπιον του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων.

(7) Με την ίδια έννοια, το άρθρο 41-1, παράγραφος 2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει εφεξής ότι «το θύμα θεωρείται πως δεν έχει δώσει τη συγκατάθεσή του για διαμεσολάβηση σε ποινικές υποθέσεις, εφόσον έχει προσφύγει ενώπιον του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 515-9 του Αστικού Κώδικα λόγω της βίας που διαπράχθηκε από τον σύντροφο, τον σύζυγο ή τον σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης».

(8) Είναι εκπληκτικό πως το κείμενο αναφέρει μόνο μία πιθανότητα, ενώ οι ακροάσεις του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων πραγματοποιούνται κυρίως στην αίθουσα συνεδριάσεων κατά το άρθρο 1074 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

(9) J. Héron & T. Lebars, *Droit judiciaires privé*, Montchrestien, εκ. 2006, 371. Το άρθρο 515-12 του Αστικού Κώδικα επιτρέπει εξάλλου στο δικαστή οικογενειακών υποθέσεων να τροποποιήσει ή να καταργήσει κάθε στιγμή τα περιοριστικά μέτρα.

(10) Κατά το άρθρο 66-1 του νόμου της 9^{ης} Ιουλίου 1991, που τροποποιήθηκε με το νόμο της 9^{ης} Ιουλίου 2010, οι διατάξεις σχετικά με την αναστολή κατά την εφαρμογή των μέτρων της έξωσης δεν εφαρμόζονται στην έξωση του βίαιου συζύγου, συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης ή συντρόφου που διατάχθηκαν από το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων κατά το άρθρο 515-9 του Αστικού Κώδικα.

(11) Αυτό το διατακτικό έχει στην πραγματικότητα τεθεί από το διάταγμα 2010-355 της 1^{ης} Απριλίου 2010. (V. Larribeau-Terneyre, *Le dispositif de télé-surveillance destiné à la protection des victimes de violences au sein du couple est opérationnel*, Οικογενειακό Δίκαιο, 2010, κανονισμός 73). Εφόσον ο θύτης έχει τεθεί υπό κα' οίκον περιορισμό με ηλεκτρονικά μέσα κι εφόσον του έχει απαγορευθεί η συνάντηση με το θύμα, το τελευταίο μπορεί, αν συμφωνήσει ρητώς, να του δοθεί ένας μηχανισμός τηλεπροστασίας που θα του επιτρέπει να σημάνει την εγγύς απόσταση στην οποία βρίσκεται το εναγόμενο πρόσωπο.

(12) Επειδή για τις ανάγκες περάτωσης μιας δικαστικής απόφασης, ο δικαστικός επιμελητής στον οποίο έχει ανατεθεί αυτή η διεκπεραίωση, οφείλει να γνωρίζει τη διεύθυνση αυτού του προσώπου, η οποία του διαβιβάζεται, χωρίς να αποκαλύπτεται στο ένταλμα.

(13) Βλ. υποσημείωση.

(14) Αυτός οφείλει ωστόσο κατά την έναρξη ισχύος του νόμου της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2005, που σχετίζεται με την διαχείριση του ζητήματος της υποτροπής, υποχρεωτικά να αποφανθεί για την αφαίρεση της γονικής μέριμνας εφόσον τα βίαια γεγονότα, η σεξουαλική επίθεση ή άλλη σεξουαλική προσβολή διαπράττονται κατά ενός ανήλικου

από τον δικαιούχο σε αυτόν της γονικής μέριμνας.

(15) Αστικός Κώδικας, άρθρο 373-2-1.

(16) Πολιτικό Τμήμα του Αρείου Πάγου 1, 14 Μαρτίου 2006, 04-19.527, Οικογενειακό Δίκαιο, 2006, κανονισμός 157, παρατήρηση του P. Murat: AJFamille, 2006, σελ. 202.

(17) P. Bonfils και A. Gouttenoire, *Droit des mineurs*, Précis Dalloz, 2008 σελ. 318 και παρακάτω.

(18) Ομοίως, σελ. 315 και παρακάτω.

(19) Έκθεση «Léonetti», *Intérêt de l'enfant, autorité parentale et droits des tiers*, σελ. 63.

(20) Διάταγμα 2010-569 της 28^{ης} Μαΐου 2010, που αφορά τη γαλλική βάση δεδομένων εγκληματιών και καταζητούμενων, άρθρο 1^ο: «Ο Υπουργός Εσωτερικών (γενική διεύθυνση της εθνικής αστυνομίας και γενική διεύθυνση της εθνικής χωροφυλακής) έχει το δικαίωμα να δημιουργήσει μια αυτόματη επεξεργασία δεδομένων ατομικού χαρακτήρα, η οποία ονομάζεται 'γαλλική βάση δεδομένων εγκληματιών και καταζητούμενων'. Αυτή η επεξεργασία αποβλέπει στη διευκόλυνση των ερευνών και των διεξαχθέντων ελέγχων, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους από τις υπηρεσίες της εθνικής αστυνομίας, τις μονάδες της εθνικής χωροφυλακής και τους τελωνειακούς υπαλλήλους οι οποίοι εκτελούν αποστολές της δικαστικής αστυνομίας ή διοικητικές αποστολές».

Για το γαλλικό πρωτότυπο:

(1) M. Mestrot et J. Marrocchella, *Violences conjugales : vers un droit spécifique ?* Blog Dalloz, 13 juillet 2010.

(2) Cf. infra note 6.

(3) Le troisième alinéa de l'article 220-1 du Code civil est supprimé par la loi du 9 juillet 2010.

(4) M. Azavant, *Regards civilistes sur la loi du 4 avril 2006 renforçant la prévention et la répression des violences au sein du couple*, Dr. fam., 2006, Etude n° 40.

(5) I. Coppart, *L'inapplicabilité de l'article 220-1 du Code civil : les lacunes du dispositif de protection civile des concubines subissant des violences "conjugales"*, Dr. fam., 2006, comm. n° 41.

(6) Comme le prévoit pour toutes les autres procédures devant le juge aux affaires familiales l'article 1139 du Code de procédure civile.

(7) Dans le même sens, l'article 41-1, 2° du Code de procédure pénale dispose désormais que "la victime est présumée ne pas consentir à la médiation pénale, lorsqu'elle a saisi le juge aux affaires familiales en application de l'article 515-9 du Code civil en raison de violences commises par son conjoint, son concubin ou le partenaire avec lequel est liée par un pacte civil de solidarité".

(8) Il est étonnant que le texte ne mentionne qu'une possibilité alors que les audiences du juge aux affaires familiales ont en principe lieu en chambre du conseil selon l'article 1074 du Code de procédure civile.

(9) J. Héron et T. Lebars, *Droit judiciaires privé*, Montchrestien, éd. 2006, n° 371 ; l'article 515-12 du Code civil permet d'ailleurs au juge aux affaires familiales de modifier ou supprimer à tout moment à la demande d'une partie ou du ministère public, les mesures contenues dans l'ordonnance de protection.

(10) Selon l'article 66-1 de la loi du 9 juillet 1991 modifié par la loi du 9 juillet 2010,

les dispositions relatives au sursis à l'exécution des mesures d'expulsion ne sont pas applicables à l'expulsion du conjoint, du partenaire lié par un pacs ou du concubin violent ordonné par le juge aux affaires familiales sur le fondement de l'article 515-9 du Code civil.

(11) Ce dispositif avait en réalité déjà été mis en place par le décret n° 2010-355 du 1er avril 2010 (V. Larribeau-Terneyre, Le dispositif de télé-surveillance destiné à la protection des victimes de violences au sein du couple est opérationnel, Dr. fam., 2010, comm. n° 73). Lorsque l'auteur des violences a été assigné à résidence sous surveillance électronique mobile et qu'il lui a été interdit de rencontrer la victime, cette dernière peut, si elle y consent expressément, se voir proposer l'attribution d'un dispositif de télé-protection lui permettant de signaler à distance que la personne mise en examen se trouve à proximité.

(12) Si pour les besoins d'exécution d'une décision de justice, l'huissier chargé de cette exécution doit avoir connaissance de l'adresse de cette personne, celle-ci lui est communiquée, sans qu'il puisse la révéler à son mandant.

(13) Cf. infra.

(14) Il doit cependant, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 12 décembre 2005, relative au traitement de la récidive, obligatoirement se prononcer sur le retrait de l'autorité parentale lorsque des faits de viol, agression sexuelles ou autres atteintes sexuelles sont commis contre un mineur par une personne titulaire sur celui-ci de l'autorité parentale.

(15) C. civ., art. 373-2-1.

(16) Cass. civ. 1, 14 mars 2006, n° 04-19.527, Dr. fam., 2006, comm. n° 157, obs. P. Murat ; AJFamille, 2006, p. 202.

(17) P. Bonfils et A. Gouttenoire, Droit des mineurs, Précis Dalloz, 2008 p. 318 et s..

(18) Ibidem, p. 315 et s..

(19) Rapport "Léonetti", Intérêt de l'enfant, autorité parentale et droits des tiers, p. 63.

(20) Décret n° 2010-569 du 28 mai 2010, relatif au fichier des personnes recherchées, art. 1er : "Le ministre de l'Intérieur (direction générale de la police nationale et direction générale de la gendarmerie nationale) est autorisé à mettre en oeuvre un traitement automatisé de données à caractère personnel dénommé 'fichier des personnes recherchées'. Ce traitement a pour finalité de faciliter les recherches et les contrôles effectués, dans le cadre de leurs attributions respectives, par les services de la police nationale, les unités de la gendarmerie nationale et les agents des douanes exerçant des missions de police judiciaire ou des missions administratives".